

צורבאו מרבען חrif ובקי ומתחמד יודע נגן בכמה מני כי זמר, שאל את הרשות בידו לנגן בכינוי לפני החון וכלה הן בהליךן לחופה או במשתה של מצוח חתונה, * או נימא דאסרו לו לבודות עצמו מפני כבוד תורתו. ומה שאמרו נקדושין לב[.] חכם שמח על כבודו כבודו מהול, יש לומר העדר כבוד קדימה והידור שני, משא"כ בז'ון. וכן כתבו הרמב"ם נחלמוד תורה פ"ה הייא והרביב"ש בתשובה סוף סימן ר"ך וכתבו רמ"א בהג"ה קטנה זי"ר סוף סימן (רמ"ג) [רמב[.] סעיף לב[.]].

תשובה

לפי הצעת שאלתך היה ראוי להסביר אם ננגן המנגן לפני חון וכלה הויזון, לדילמא לא הויזון רק העדר כבוד. אף שהוא שירות ופעולה ודרך לקבל עליה שכר, מכל מקום הרוי העמידה לפניו המטוביים ומשקה להם גם כן שרי אפיקו לנשיה ותלמידיך חכם בפרק קמא דקידושין דף ל"ב ע"ב. ועל כרחך אמר דלא מקרי בז'ון רק בעניין שאינו מתנהג בנקיות ובכاهאי גוננא, כגון מה שאמרו נשבת קיד[.] כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדי וכו', משא"כ אם עשה לכבד המכבר את הבירות, וזה נקרא מוחל על כבודו. מכל מקום נניח ולא נזנחת העצתק, ונחפוץ שהוא קצת בז'ון לפי סדר והנוגת עולם, * ושם מוכיח עליהם שנקראים לצנויים.

ולפי זה היה נראה לכארה דתלי בפלוגתחה לרבותה, כי דעת הרמב"ם גזולה ואבודה פ"א הייא] גבי מה שאמרו רז"ל [בבא מציעא ל[.] זקן ואינו לפי כבודו שאם בעל נפש הוא ייחמיר וישיב אבידה, גם יפרק ויתען ורוצח פ"ג ה"ז], אף שם היה שלו לא היה מחזוז בזה. והרא"ש בבא מציעא פרק ב סימן כא] חולק וסבירא ליה דאיינו רשאי לבודות כבוד תורתו אחר שהتورה פטור, עיין טור ושו"ע [חו"ט] סימן רס"ג [סעיף ג[.] רוע"ב סעיף ג[.]]. ואם כן יש לומר קל וחומר למלתא יתרותה דלא רמייא עליה כלל כגן נדרון ששאלת.

ואין לומר לדעת הרוא"ש דסבירא ליה הויל דכתבה תורה 'והתעלמת' שמע מינה דדעת

תורה כך, ואע"פ דכללו גביה גם כהן והוא בכית הקברות ושלו מרובה מכל מקום בכבא מציעא דף ל' [ע"ב] הוכח השר"ס שלאathi רק לזקן ואינו לפ"י כבודו, והיכי דגלי גלי. שהרי בפרק

קמא דברכות וט[.] בעי למיר שאני חותם דכתיב והתעלמת, ומקשה וניליף מינה, רק דמשני איסורה ממונא לא ליפינן, ואם כן בכאהאי גוננא דלא הוא מנייתו מלגנן איסור ודאי נשוא לפותח מהתעלמת, ולפי דעת הרוא"ש אסור שהתורה פטרו אין לו לbezotot עצמו, ממשע לבות עצמו. אף כי תירוץ איסורה [מ] ממונא לא

קאי. בש"ס רק שב ואל עשה אני [שם כ[.]].

(ובתוספות בא מאכיעא דף ל' ע"ב [דר"ה אלא] דמשא"ע דנסחר תירוץ איסורה [מ] ממונא לא ליפינן, צ"ע). ואם כן כל שכן לדעת הרוא"ש

אסור לו לחלק חכם להבחזות לדבר מצוחה

אפיקו רמייא עליה, כל שכן בכאהאי גוננא.

ויש עוד נפקא מינה בפלוגתחה הנ"ל דרמב"ם והרא"ש, להא דקיימא לנו שאין הכהן גדול

מעיד רך בפני המלך כבשנהדרין דף י"ח ע"ב, אם ריצה להיעיד אם רשי, ולרא"ש אינו רשי.

וכן צורבאו מרבען דידע סחדותה במסכת שבועות דף ל' [ע"ב] להרא"ש אינו רשי, דהרי הש"ס

מדמי לה לפעים אותה מעתלים וכו'. ואע"פ דנקט לשון יאינו לפי כבודו על כרחך ר"ל דמתבזה,adam לא כן הוא כבודו מחול וכמו

שכתבי בסמוך.

ויש לי חניה על מה שכתב רביינו ירוחם נישרים נתיב ב חלק ב אי, ד[.] גבי תלמיד חכם

שהבית דין שולחין וכו'. adam כן הא דמקרה בפרק כהן גדול [סנהדרין] דף י"ח ע"ב[.] מעיד והתניא והתעלמת, לישניליה מי עד לפני

שנים ששולחין אליו, אלא על כרחך דמל כל מקום הוי בז'ון שנעשה עד לפני בית דין דזוטרי

שאמרו 'מעיד' ר"ל שהולך לבית דין, dai ע"ש או"ח סימן ר"ג, רק דבלאו היכי נראת

[ד] שבת קודש הו, ומך נמי בכאהאי גוננא מעיד. ובכהאי גוננא תרצו שם התוספות ר"ה מעיד על

שחשוו לוקמה בעדות החודש. והוא הדין היכי נמי מוכרין אנו לתרץ לדעת ר"ת התוספות יכמות לא: ד"ה דחוון לסבירא ליה דמותר לשולה עדותן

מרבען לעשותן.

ואין לומר לחלק וגבי אבידה היישין לבזות כבוד התורה מפני הרואים שלא ידעו שמטפל בה להחזירה, * גם בפרק וטווען יחשדו שębזה עצמו בשכר שמקבל ממנו. לדלושון הרוא"ש לא משמע כן, [שכח] רק אחר שהתורה פטרו אין לו לbezotot עצמו, ממשע דאסור מצד עצמו.

ואין להקשوت על הרוא"ש מה שנאמר נשמעו ב, ג, ט[.] ודור מפוז ומכרכר וגוי וכמו שאמרה מיכל נשם שם, כן כהגולות נגליות אחר הריקים, ודורי דבר שבקדושה שאנו כמו שאמרו ירושלמי שבת פרק ה' הלה ג[.] אין גדרה בפלטין של מלך, ומיכל שקלה למטופטה כדאמרו רז"ל. ובזה נתיישב קצת על שתלמידי חכמים וגדולי הדור מטפלין בעצמן בששית סוכה אף ברשות הרביטים ובಚזר המפולש, וכך וואי להם, וכן כתוב מהרי"ל [מנהגים], הלכות סוכות אותן שמצא מהר"ם עוסק בעשיות סוכות, מפני שERICA קצת קדושה יש בה כמו שאמרו רז"ל [סוכה ט[.]] שחל שם החגיגה מה שנאמר [ויקרא כג, לד[.]] לה[.]

האמנם קשה על שאיבת מים דרך רשות הרבבים לרובנים ותלמידי חכמים למצוחה מצוחה, הא הויה בז'ון כמו שנאמר [ויהושע ט[.]] לחוטבי עצים ושואבי מים. מיהו על הרוא"ש גופיה לא קשה אידידיה بما שמצוינו [ט"ו א"ח טימן תע[.]] שהיא מתעסק בעצמו בlijst המצות, דיש לומר שהיא בכיתו ואין זו רואה. ובכהאי גוננא יש לומר שהיא בכיתו ואין זו רואה. ונראה ששהלchein אליו, לא על כרחך דמל כל מקום ע"ש או"ח סימן ר"ג, רק דבלאו היכי נראת [ד] שבת קודש הו, ומך נמי בכאהאי גוננא מעיד. ובכהאי גוננא תרצו שם התוספות ר"ה מעיד על מילתא יתרותה דלא רמייא עליה כלל כגן נדרון

רק דעת מה אדאתחי עמודא לפני רביה יהודה בר אלעאי [כתרותיו יג[.]] דהויזי מරקד אהלה לפניהם וכהלה עד שאמרו חכמים קא מסכיף לנו. סבא, ובלי ספק לאינייש בעלמא הויה ליה בז'ון. רק ייש לומר דאדם מפורסם בחסידות שני. רק ייש לומר הווא הדין בנדון דידן דכולי עלמא ידען דאין לו שכר בעמלו והויא עושה לשם שמים ואני בו שום ננדוד חישר, למה נאסר לו, ורק נראה לי דשתי ומצוה רבה עביד. צא ולמר מאיזבל לפ"י דבריו רז"ל במדרשה [פרקי רבי אליעזר פרק יג[.]].

ודברי הרוא"ש אינם רק בדבר מצוחה שהיה בין אדם לחבירו דפרטה תורה לזקן ותלמיד חכם ואינו לפ"י כבודו, כולל שאמרו רז"ל [גכ[.]] מז'ון כל שהוא מטפל באבידה שלו וטווען פורוק בשלו היכי נמי בשל חבריו, ולא ציוויתה תורה רק ואהבת לרעך כמוך שהוא טעם בכל מצוחה שכאהאי גוננא, ואם ירצה להחמיר נעשה כמבזה תורה ליטפל בממון עצמו שאין ראוי לבזות עליה דגם כן אסור. ונורמז במא שאמרו בגמרא דברכות הנ"ל [יט[.]] איסורה ממונא לא לפינן, דקרי להשכנת אבידה ממונא, והויזי ליה לימייר איסורה מצוחה לא ליפינן, אלא על כרחך כמו שכתבתי שמקור מצוחה זו אינה רק ממונא. כמו שכתבתי שמקור מצוחה זו אינה רק ממונא. * משא"כ במצוחה שבין ישראל למקום ברוך הוא, כל שכן מצוחה שהזמן גורם, הן על כל

ישראל הן המפורסם לפ"י שעיה ליחיד ב הציבור אין בו מושם ביזוי כבוד זקנה ותורה. וכל הנוגג קלות בעצמו לצורך גבורה ומצוחה ה', אף שאינה מצוחה עשה ממש רק גמilitot חסדים שליפינן מוהלכת בדרכיו [דברים כה, ט[.]] הרוי זה משוכחה ותבא עליו ברוכה. והנראה לפען"ד כתבתי.

נאם הטרוד יאיר חיים בכרך